

Heemkundekring

Veghele

NIEUWSBRIEF uitgave: 2022-2 / mei-juni

Terugblik lezing: Zuid-Willemsvaart – Van Aa tot Aorta – 19 april 2022

Als klein jongetje keek Bernard Vissers al naar schepen op de Zuid-Willemsvaart als hij met zijn vader op het land langs de Aa aan het werk was. Later gebruikte hij het kanaal meermaals als leidraad in fiets- en wandeltochten.

Op 19 april 2022 heeft Bernard in de Heilig Hartkerk ruim 150 geïnteresseerden meegenomen terug in de tijd. De tijd van de aanleg van de Zuid-Willemsvaart en de ontwikkelingen die daar op volgden. Het graven van het kanaal begon in 1822. Het was oorspronkelijk de bedoeling om de Aa uit te diepen om het als handelsroute te gebruiken. Dat was in 1798. Het liet op zich wachten en toen koning Lodewijk Napoleon in 1808 op bezoek kwam in Veghel, begonnen de Veghelaren er weer over. De Koning stemde toe, maar hij werd in 1810 afgezet. Daarmee gingen de plannen met de Aa niet door. Zijn opvolger koning Willem I deed het anders: hij had wat met kanalen. Door een kanaal te maken kon hij een directe verbinding maken van Luik / Maastricht naar de bedrijven in Holland. De aanleg van de Zuid-Willemsvaart werd een levensader, een aorta voor alle bedrijvigheid in dit deel van Nederland. Grote ontwikkelingen op het gebied van handel en industrie kwamen op gang. Tot op de dag van vandaag speelt dit kanaal op allerlei manieren een belangrijke rol in de samenleving van Veghel.

Archeologische ondersteuning kloostertuin Veghel

Extra handjes! door Reg Rombout

27 maart 2022 reageerde ik op een bericht in de nieuwsbrief "Interesse in archeologie". Leden konden zich aanmelden om aan een werkgroep deel te nemen.

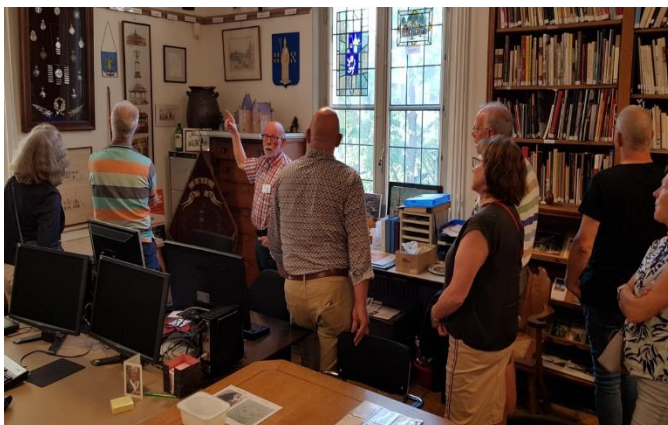
Nog voor de eerste informatieavond had ik al een klusje te pakken: archeologische ondersteuning in de kloostertuin!

Op basis van de resultaten van een proefsleuvenonderzoek dat in januari en maart 2022 is uitgevoerd, zijn er sporen uit de IJzertijd, Middeleeuwen en Middensteentijd gevonden. Extra handjes waren gewenst om minutieus vakje voor vakje af te graven en het verzamelde zand zorgvuldig te zeven. Elke keer weer spannend of er iets in de zeef achterblijft. Hoe bijzonder is het dat je vuursteentjes vindt die mensen in de steentijd in de handen hebben gehad! Wat een prachtige ervaring om onder leiding van ervaren archeologen mee te mogen helpen om de geschiedenis van Veghel bloot te leggen.

Terugblik introductiebijeenkomst nieuwe leden – mei 2022

Ruim 40 nieuwe leden hebben wij, verdeeld over drie bijeenkomsten in week 20, wegwijs mogen maken in de wereld van Heemkundekring Vehchele. Met een kennismaking en uitleg wie wij zijn en hoe wij werken, een kennismaking met het gebouw en een rondleiding erfgoed buiten, hopen wij dat wij onze nieuwe leden een warm welkom hebben gegeven.

Reminder – presentatie “Historische Geografie Brabant” (HGB) op 14 juni 2022

Peter van de Berk, Henk Geurts en Huub van Herpen geven uitleg over het platform HGB. Dit is een database met daarin koppeling van personen, aktes, kadastrale kaarten en staatskundige geschiedenis (periode 1800 – 1960). We hopen dat er veel enthousiaste leden zijn, die de schouders onder dit project willen gaan zetten.

Aanmelden voor de presentatie is verplicht, mail hiervoor naar secretariaat@Vehchele.nl

Veghel Vaderdag Vlooiemarkt op 19 juni 2022

Op 19 juni 2022 staat Heemkundekring Vehchele ook met een kraam op deze markt, met vooral veel boeken maar ook andere spullen.

Wat betreft de boeken, stellen we graag onze leden vooraf in de gelegenheid om iets van hun gading te kunnen vinden. Per mail is een overzicht gestuurd van de boeken die we in de aanbieding hebben. Op die mail kunt u reageren en eventueel een bod uitbrengen.

Eerste toponiemenbank in Veghel is in aantocht

Al veel over geschreven maar de eerste toponiemenbank komt er aan. Een toponiem is een veldnaam die plaatselijk gebruikt wordt of in het verleden gebruikt werd voor een bepaald gebied. Om ervoor te zorgen dat deze verhalen niet in de vergetelheid belanden worden deze bankjes geplaatst met een klein informatiebord. Met dank aan de gemeente Meierijstad, Rabo ClubSupport en diverse schenkingen. De eerste toponiemenbank in de oude gemeente Veghel komt te staan tussen Ham en Havelt. Wij nodigen u graag uit om bij de officiële plaatsing op **zaterdag 2 juli 2022 om 14.00 uur** aanwezig te zijn (locatie: bereikbaar via het Havelt, na nummer 14 “Kapelhofpad”, beeldentuin – Veghels Buiten). Hiervoor kunt u zich tot uiterlijk 20 juni 2022 aanmelden via secretariaat@vehchele.nl

VAN ANTONIUSKAPEL TOT KAPELHOF (tekst Bernard Vissers)

Wat zullen de boeren van het Havelt blij geweest zijn dat ze midden in hun buurtschap een eigen kapel hadden. Oorspronkelijk gebouwd om te bidden tot de Heilige Antonius dat ze gespaard mochten blijven van de pestepidemie die telkens weer de kop op stak. Daarnaast vonden ze steun bij elkaar door drie keer per week de Heilige Mis te vieren.

Maar in de Tachtigjarige Oorlog, toen de Spaanse troepen vochten tegen de huursoldaten van Willem van Oranje en zijn opvolgers, werd het ook een schuilplaats. Rond 1629 werd er een gracht en een aarden wal om de kapel aangelegd.

Binnen die schans konden alle bewoners zich terugtrekken wanneer er soldaten plunderend rondtrokken. De schutters van het Haveltse Antoniusgilde lagen op de wal klaar om een aanval af te slaan. Binnen bij het houten beeld van Sint Antonius (Sint Tunnis) werd gebeden en menig kaarsje aangestoken.

Toen de oorlog in 1648 voorbij was, kregen de protestanten het voor het zeggen. De katholieken moesten alle kerkelijke bezittingen afgeven, dus ook de Haveltse kapel. Deze kwam leeg te staan en raakte in verval. Het beeld van Antonius verhuisde naar een boerderij in de buurt, maar die brandde in 1880 af. Het enige dat tot op de dag van vandaag bleef bestaan is de naam KAPELHOF voor de akker waar de kapel enkele eeuwen heeft gestaan.

BOEK OVER BIJZONDERE BOERDERIJEN IN VEGHEL EN HAAR KERKDORPEN

Ruim twintig vrijwilligers stonden vrijdag 20 mei 2022 min of meer in de startblokken om boerderijen te gaan bezoeken. Maar eerst moesten alle neuzen nog in dezelfde richting. Daarvoor waren ze bijeen in het Dorpshuis in Zijtaart. Vanuit Veghel en elk kerkdorp was een delegatie aanwezig. Na de uitleg van Joop Steenbakkers en Martien van Asseldonk konden zij ieder hun coördinator kiezen en hun plan opstellen. De belangrijkste opdracht is om van elk van de 27 geselecteerde boerderijen in hun kern zoveel mogelijk verhalen en foto's te verzamelen van de laatste honderd jaar.

Zelf gaan zij de bewoners en eigenaren benaderen en in gesprek om een begin te maken met hun speurtocht. Daarnaast zijn er vaak nog oud-bewoners, tantes, of burens die veel aanvullende informatie hebben. Dat is een vervolgstap in het proces om te komen tot een stevig boekwerk over bijzondere boerderijen in Veghel en haar kerkdorpen en de buurt waarin ze staan. Een project van enkele jaren, waarin veel mensen betrokken worden bij het in kaart brengen van een belangrijk stuk erfgoed. We houden u op de hoogte.

Aankondiging lezing Sint-Oedenrode – 12 september 2022

“Rooi nader bekeken” - lezing door Tonnie Donkers

Sint Oedenrode is sinds 1 januari 2017 een van de dertien kernen van de gemeente Meierijstad. In deze lezing maakt u kennis met Rooi. Rooi heeft een rijke geschiedenis. Via een digitale diapresentatie wordt u door Rooi geleid en krijgt u een indruk van de markante punten van Rooi. Aan de orde komen o.a.

De Dommel, de kastelen en de kerken, maar ook de groene long van Meierijstad. Tonnie hoopt, dat deze lezing een aanzet mag zijn tot een uitwisseling van de geschiedenis tussen de kernen van Meierijstad, waardoor in de toekomst geschiedkundige feiten en invloeden aan elkaar kunnen worden gekoppeld. De geschiedenis van Rooi houdt volgens hem niet op bij de Koevingering en bij De Eerdse Bergen. En dat geldt ook voor de andere kernen.

Archeologiedagen op 8 en 9 oktober 2022 in Erp, De Bolle Akker

De Archeologische werkgroep van Heemkundekring Vehchele is tijdens de gezamenlijke archeologiedagen van Meierijstad in Erp met een eigen stand met expositie en activiteiten aanwezig!

We laten zien en ervaren hoe Veghel en de kerkdorpen Eerde, Mariaheide en Zijtaart zijn ontstaan: wat er allemaal al is gevonden door bodemonderzoek, bodemvondsten en opgravingen, hoe archeologisch onderzoek

gebeurt en wat archieven en zoeken op internet oplevert en met wie we samenwerken. Natuurlijk laten we zien waar we momenteel mee bezig zijn en wat we de laatste maanden hebben gevonden. Naast kijken, luisteren, lezen is er ook een archeologisch spel voor kinderen. De volgende Nieuwsbrief zal concreter ingaan over wat er te zien en te doen is, maar zet de datum en het adres alvast in je agenda!!

Ontvangen materialen van:

Agnes Pigmans: verslag 1920 van de Noord Brabantse Christelijke Boerenbond, tevens feestverslag 25-jarig bestaan, Jubileumboek 50 jaar Harmonie Frisselstein, "De Koningin sprak", een boek met proclamaties en radiotoespraken van koningin Wilhelmina tijdens de Tweede Wereldoorlog en een aantal foto's

Heemkundekring Gemert: Veghelse bidprentjes

Marian Despinois: serie pentekeningen Veghel, RABO-serie van Holmann (1976)

Lenie Vorstenbosch: (via Corry van Hooft) de serie oorlogskranten in drie cassettes

Francien van de Ven-van Lee: twee ingelijste foto's van Firma Van Lee, Nieuwe Veldenweg Mariaheide

Ledenbestand

Overleden: Els van Asperen (26-4-2022). We wensen de familie veel sterkte met dit verlies.

Nieuwe leden: Ger van Bakel, Ben Schilder, Jurgen Swinkels, Bert Cornelis, familie Willie Damen-van de Mosselaer, Bert Six, Hans Escher en Adriaan van der Velden.

Agenda

14 juni 2022 – 19.30 uur

Presentatie "Historische Geografie Brabant" (HGB)

Peter van de Berk, Henk Geurts en Huub van Herpen geven uitleg over het platform HGB

19 juni 2022 – Veghel Vaderdag Vlooiemarkt

juli en augustus – heemkamer gesloten

2 juli 2022 – 14.00 uur

Officiële opening project toponiemenbanken op het Havelt, Kapelhof

12 september 2022 – 19.30 uur

Lezing over Sint-Oedenrode, "Rooi nader bekeken" – Tonnie Donkers

Heemkundekring

veghel

Redactie: Petra Huibers